

INTERDEPENDENȚELE LIBERTĂȚII ECONOMICE, NIVELULUI DE TRAI ȘI CALITĂȚII VIEȚII

Svetlana GOROBIEVSCHI,
doctor în economie, conferențiar universitar
Universitatea Tehnică din Moldova

Pornind de la conceptul Calității Vieții (CV) care percepe CV ca o categorie socioeconomică, autorul determină legăturile acesteia cu Libertatea economică, Creșterea economică sau Nivelul de trai. Astfel, autorul prezintă caracteristicile acestor categorii, determină similitudinile și diferențele dintre ele. Utilizând metoda sistemică, ajunge la concluzia că Libertatea Economică creează condiții macroeconomice pentru creșterea economică. Aceasta contribuie la creșterea nivelului de trai, care la rândul său sporește capacitatea de plată a populației și asigură realizarea nevoilor umane, ceea ce și este, de fapt, Calitatea Vieții.

Aducând date statistice internaționale, autorul confirmă faptul că, într-o țară liberă nivelul de trai este mai înalt și populația este mai satisfăcută de viață.

În condițiile economiei de piață, o atenție deosebită trebuie să se acorde managementului resurselor umane. Astăzi, mai multe întreprinderi ale țărilor în tranziție se confruntă cu un deficit de forță de muncă calitativă, fapt provocat de migrația populației, de nivelul scăzut de trai al cetățenilor, de motivația slabă a angajaților etc.

Economia Republicii Moldova nu face excepții la acest capitol. Din păcate, marea majoritate a unităților economice consideră, prin tradiție, că lucrul cu personalul se reduce la recrutarea și selecția forței de muncă: odată ce am reușit să găsim oameni convenabili, ei vor îndeplini lucrul necesar. În realitate, însă, recrutarea personalului nu reprezintă decât un prim pas în managementul personalului.

Conform opiniilor savanților din România și R. Moldova (**Bălașa A., Burduș E., Burloiu P., Căprărescu G., Cojuhari A., Livițchi O., Mărginean I., Munteanu T.; Nicolescu Ov., Postolachi V., Timuș A., Vaculovschi D., Zbârciog V.**) și din SUA (**Cenzo D., Drucker P., Kermally S., Mathis R., Robbins A., Schein E., Stephen P.**), factorul-cheie al succesului unei investiții în cadrul întreprinderii îl reprezintă omul, iar efortul managerial trebuie direcționat anume în acest sens. Activitatea managerilor presupune, în primul rând, alocarea fondurilor necesare acestei achiziții prin cooperare, înțelegând contribuția directă a managerilor la planificarea strategică a factorului uman. Ei nu se vor sprijini reciproc și nu se vor coopera, decât dacă înțeleg metodele utilizate și sesizează importanța aplicării lor. Aceasta se poate obține prin aprofundarea cunoștințelor

INTERDEPENDENCE OF ECONOMIC FREEDOM, LIVING STANDARDS AND QUALITY OF LIFE

Svetlana GOROBIEVSCHI,
Associate Professor, PhD,
Technical University of Moldova

Based on the concept of Quality of Life (QL) which perceives QL as a socio-economic category, the author determines its connection with Economic Freedom, Economic Growth and Living Standards. Thus, the author brings the definitions of these categories, determines the similarities between them. Using systematic method, concludes that Economic Freedom creates macroeconomic environment for economic growth, it contributes to increase the standard of living, it raises the ability of payment of the population, contributes to human needs satisfaction which is actually the Quality of Life.

Bringing international statistics data, the author confirms that in a free country, the standard of living is higher and the population of these countries is more satisfied with life.

In the market economy a particular attention should be given to human resources management. Today, many companies of countries in transition face a shortage of qualitative human resources (labor), which is caused by the migration of the population with low living standards of citizens, poor motivation of employees, etc.

The economy of the Republic of Moldova is no exception in this aspect. Unfortunately, the vast majority of economic entities consider, by tradition, that working with staff refers to recruitment and selection of labor: once we managed to find suitable people, they will perform the work required. In reality, however, staff recruitment is only a first step in personnel management.

According to the opinions of scientists from Romania and the Republic of Moldova (**Bălașa A., Burduș E., Burloiu P., Căprărescu G., Cojuhari A., Livițchi O., Mărginean I., Munteanu T.; Nicolescu Ov., Postolachi V., Timuș A., Vaculovschi D., Zbârciog V.**) and the USA **Cenzo D., Drucker P., Kermally S., Mathis R., Robbins A., Schein E., Stephen P.** the key factor for a successful investment in the company is represented by the human and managerial effort needed to be guided in this regard. Manager's activity in this direction involves firstly allocation of necessary funds for this acquisition through cooperation, understanding the direct contribution of managers in the strategic planning of the human factor. They will not support and will not

managerilor în domeniul resurselor umane.

Suntem de acord cu această opinie și recomandăm efectuarea cu grijă a selecției personalului local, accentul punându-se mai mult pe aptitudine și calitățile personale, decât pe experiența în domeniu, căci poate să nu existe.

Oficialitățile R.Moldova declară pretutindeni că, în procesul tranziției, se conduc de modelul economic socialmente orientat. Atunci, apare întrebarea, cum să se realizeze, practic, o economie mai sănătoasă și mai dreaptă, fără a trece prin „convulsii” sociale, precum șomajul, inflația, deficitul bugetar, impozitele insuportabile și problemele din balanța de plăți internaționale?

M.Friedman, laureat al Premiului Nobel, a rămas un apărător al libertăților umane concretizate în economia de piață particulară, dar a ignorat și ignoră realizarea idealului de justiție socială și stabilitate, derivată din sistemul de echilibru general durabil. Fără aceste două ultime idealuri realizate în practică, libertățile umane pentru cei mai mulți sunt neîmplinite sau sunt rezervate pentru anumite clase sociale prea mult, iar pentru altele – prea puțin, adică apare o stare de dezechilibru social. Opinia lui M.Friedman poate fi expusă și mai simplu: de când există omenirea, se dorește să se realizeze o bunăstare materială de lungă durată pentru toți cetățenii. Conceptul lui s-a aplicat în mai multe țări ale lumii, într-un mod specific: în Chile, Argentina, Brazilia, Israel și, într-un mod tacit și parțial, în SUA și Marea Britanie. Rezultatul peste tot a fost falimentar [3, p.171-172].

Marele filozof antic **Aristotel**, în opera „Politica”, spunea: „Adevărata fericire a vieții unui om constă în libera dezvoltare a talentelor sale”, ceea ce se potrivește cu cuvintele lui Goethe din „Wilhelm Meister”: „Cine e născut cu un talent, pentru un talent, își găsește în aceasta cea mai frumoasă existență” [2, p.46-47].

F.A.Hayek, laureat al Premiului Nobel pentru economie, adept al ideilor formate la Școala Vieneză de sorginte neoliberală, s-a manifestat pe marginea rolului statului în economie și în viața personală a fiecărui individ. El era convins că în atenția cercetătorilor trebuie să stea individul activ în cadrul unui stat de drept, care are rolul de a asigura o serie de servicii publice. F. A. Hayek este adeptul unui stat activ, în limite strict determinate de lege. În concepția sa, aceste limite constau în: crearea cadrului juridic pentru desfășurarea concurenței dintre agenții economici; prestarea de servicii necesare societății, dar pentru care agenții economici nu obțin nici un profit corespunzător, serviciile din care fac parte ordinea publică, respectiv apărarea națională. În acest sens, dânsul afirma că un sistem concurențial real are nevoie, ca oricare alt sistem, de un cadru legal, conceput în mod inteligent și adaptat continuu. Până și cele mai esențiale condiții de funcționare corectă, prevenire a fraudei și înșelăciunii, oferă un obiectiv important și nici pe departe încă realizat al activității legislative [2, p.168-169].

cooperate unless they understand the importance of the methods used and their application. This can be obtained by deepening the knowledge in human resources for managers.

The author agrees with this opinion and recommends careful selection of local personnel, emphasising more the skills and personal qualities than the experience in the field that may not exist.

Moldovan officials proclaim everywhere that in the transition process, they are guided by social-oriented business model. Then the question arises, how to practically achieve a healthier and fair economy, without going through other social "whooping" as unemployment, inflation, budget deficit, unbearable taxes and problems in the balance of international payments?

M.Friedman, Nobel laureate, remained a defender of human freedoms specified in the private market economy, but ignored and still ignores the realization of the ideal of social justice and stability derived from equilibrium system generally sustainable. If the two last ideals are not realized in practice, most human freedoms are unfulfilled or are restricted to certain social classes to a great extent while others – to a less extent, it appears a state of social imbalance. The thinking of M. Friedman's option can be exposed simply: since the mankind existence was desired the achievement of long-term physical well-being for all citizens. His concept has been applied in many countries, specifically in Chile, Argentina, Brazil, Israel, also tacitly and partly in the U.S. and Great Britain was a failure everywhere [3, p.171-172].

The great ancient philosopher **Aristotle**, in his "Politics" said, "True happiness in the life of a man lies in the free development of his talents," which matches the words of Goethe in "Wilhelm Meister": "The person born with a talent they are meant to use will find their greatest happiness in using it" [2, p.46-47].

F.A.Hayek, Nobel Prize winner for economics, follower of neoliberal ideas inspired from the Viennese School, has expressed his ideas on the role of the state in the economy and personal life of every individual. He was convinced that in the attention of the researchers, the individual must stand in a state of law, which is intended to provide a range of public services. He is the adept for an active state that is strictly defined by law. In his view these are: creating the legal framework for the conduct of competition between economic agents, providing necessary services to society, but for what economic agents derive no corresponding profit, tax services, which includes public order or national defence. In this regard, he said that a real competitive system needs, as any other system, a legal, intelligently designed and continuously adjusted framework. Even the essential conditions of its correct functioning, to prevent fraud and deception, provides an important objective and far from fully achieved of legislative activity [2, p.168-169].

El afirmă că există deplină compatibilitate între libertate și statul de drept. În opinia autorului, nu există nici o incompatibilitate între libertate, ordinea în societate și aplicarea legii. Oamenii sunt liberi să-și determine comportamentul, dar prin regulile de conduită care se formează treptat.

Deci, astfel nu se încalcă libertatea individuală.

„Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic”, – a spus genialul **M. Eminescu**. O sută de ani mai târziu spusele lui nu numai că s-au dovedit a fi juste, dar au devenit și o piatră de hotar între două lumi științifice, între două metode de cercetare și concepere atât a lumii fizice, cât și a celei sociale, economice, monetare și financiare, lăsând la o parte artele și estetica [2, p.53].

Majoritatea gânditorilor clasici, atât în economie și științe sociale, cât și în științele fizice, au văzut și au judecat lumea în care au trăit prin prisma unității, a armoniei, într-un cuvânt, prin echilibrul general stabil. În economie, a dominat gândirea lui **Adam Smith**, cel care a formulat cel dintâi Legea de Echilibru General în Economie, acesta fiind un fel de a vedea problemele societății în contextul determinist [2, p.54].

Toți gânditorii moderni, atât în economie și științele sociale, cât și în științele fizice, sesizează și consideră lumea în care trăim prin prisma diversității conflictului, deci, prin dezechilibru. În economie, domină gândirea lui **J.M.Keyness, P.Samuelson, M.Friedman** și alții. Este vorba de a vedea universul economic în termeni de conflicte sociale și economice, adică în instabilitate economică și financiară. Acesta este un alt mod de a aborda problemele și anume e vorba de filozofia nedeterministă [2, p.140-142].

Utilizarea amplă și accelerată a roadelor evoluției tehnico-științifice în toate domeniile și sectoarele economiei, fără nici o excepție, în viața de toate zilele a oamenilor, este una din cele mai importante trăsături caracteristice epocii pe care o parcurgem. De aceea, în strădania de a sesiza noul, poate fi mai util să încercăm să recurgem la deservirea unor aspecte tipice, să promovăm unele idei despre ceea ce am putea să utilizăm mai eficient în modificările respective, să urmărim dialectica evoluțiilor contradictorii, factorii ce își pun amprenta asupra tendințelor la nivel național și global, modul paradoxal în care se îmbină și alternează tendințele de protecționism cu cele de cooperare și aprofundare a interdependențelor economice dintre state, transformările recente survenite în diviziunea internațională a muncii, și, pe baza acestora, să putem prevedea derularea viitoarelor evenimente economice mondiale.

Dacă am urmări geneza și evoluția economiei umane, am observa că valorile au fost create întotdeauna de om, pentru om și că singura ființă, așa cum consideră mulți cercetători, printre care și savantul **P. Apostol**, înzestrată cu rațiune este creatoarea a tot ce dăinuiește astăzi pe pământ. E greu să ne imaginăm existența vieții fără această verigă importantă din circuitul naturii [1, p.8-9].

Dacă avem în vedere transformările profunde,

He states that there is full compatibility between freedom and the state of law. In the author's opinion, there is no incompatibility between freedom, order in society and law enforcement. People are free to determine their behaviour, but by the rules of conduct that are formed gradually, they get to the compliance because, with the help of the intrinsic motivation it reaches to their generalization as values.

So in this way it does not violate individual freedom of people.

„You trusted in your art, but we believe in neither self nor fate”, – said the generous **M. Eminescu**. One hundred years later, his words were not only proved to be fair, but also became a milestone between two scientific worlds, between two methods of research and concepts as the physical world, as well as social, economic, monetary and financial, aside from arts and aesthetics [2, p.53].

Most classical thinkers, both in economics and social sciences and the physical sciences, saw and judged the world, in which they lived, in the light of unity, harmony, in a word, through the general stable equilibrium. The economy has been dominated by the thinking of **Adam Smith**, who made the first Law of General Equilibrium in Economics, which is a way of seeing social problems in the deterministic context [2, p.54].

All modern thinkers, both in economics and social and physical sciences, feel and consider our world in terms of diversity conflict, so, by the imbalance. Economy is dominated by the thinking of **J.M.Keyness, P.Samuelson, M.Friedman** and others. It's about seeing the economic world in terms of economic and social conflicts, meaning the economic and financial instability. This is another way of seeing the problems especially, it's about deterministic philosophy [2, p.140-142].

The extensive and accelerated usage of the harvest of scientific and technical progress in all areas and sectors of the economy, without exception, in people's, everyday life it is one of the most important characteristic features of the modern era. Therefore, in the effort to grasp the unknown, it may be useful to try to recourse to typical service issues, to advance some ideas about what we might use more effective amendments, to follow the dialectic contradictory evolutions, factors that influence the national and global trends, how paradox al is combined and alternated the protectionist tendencies with those of cooperation and deepening economic interdependence between states, the recent changes occurred in the international division of work, and based on that we can forecast the future development of global economic events.

If we trace the genesis and evolution of the human economy, we notice that the values were always created by the man to man and the only being, as many researchers consider, including scholar **P. Apostol**, endowed with rationality, is the creator of all that endures on earth today. It is hard to imagine the

generate de procesul științifico-tehnic și ecologic, extinderea bogăției sociale concomitent cu cea a sărăciei, substituirea muncii brute cu informația sau cunoașterea și înțelegerea, amplificarea metodelor de fabricație sofisticate, dependente în mare măsură de computere și informații, accentuarea crizei problemelor globale ale omenirii – acestea toate constituie motive de reflecție și analiză atentă a mișcării actuale a economiei Republicii Moldova, a proiectării viitorului de perspectivă.

Apariția unor noi sisteme de activitate economică subminează pilonii vechiului sistem economic, transformând viața individului, ambianța familială, afacerile, politica, morala, națiunea-stat și însăși esența economiei, plasând economia în pragul celei mai profunde schimbări, și, anume – pe trendul unei economii durabile.

Poziția noastră în peisajul vechilor sisteme economice impune reamintirea conținutului acestora, care a fost expus în articolul publicat în revista precedentă [4, p.7-24]. Interesul față de categoria „Calitatea Vieții” (CV) este unul vechi, și reprezentanți ai diferitor generații de economiști și filozofi, sociologi, medici, politicieni etc. au căutat să explice esența acesteia din diferite puncte de vedere.

Interpretând ipotezele expuse, concludem că baza nenumăratelor necesități ale individului este provocată de motivare. Aceasta, de fapt, corelează satisfacerea nevoilor și interesele personalului cu realizarea obiectivelor și sarcinilor stabilite. Motivarea, în funcție de modul de condiționare a satisfacțiilor angajaților, de rezultatele obținute, este pozitivă sau negativă. Motivarea pozitivă se bazează pe amplificarea satisfacțiilor personalului, începând cu participarea la procesul muncii, ca urmare a realizării sarcinilor atribuite, în condițiile în care nivelul sarcinilor obligatorii să fie realizate este accesibil majorității executanților. Motivarea negativă se bazează pe amenințarea personalului cu reducerea satisfacțiilor, dacă nu realizează întocmai obiectivele și sarcinile repartizate, al căror nivel este foarte ridicat, inaccesibil în condițiile date unei părți impunătoare a executanților.

Savantul **A.Maslow** a publicat extrem de multe lucrări pe întreaga durată a vieții sale profesionale. În 1943, a editat importanta lucrare, intitulată „A Theory of Human Motivation” („Teoria motivațiilor umane”), în care a expus teoria nevoilor, cunoscută sub numele „ierarhia nevoilor după Maslow”. Teoria este valabilă și astăzi, cu doar câteva modificări, servind la înțelegerea motivațiilor umane, și reprezintă fundamentul studiului acestora, oferind specialiștilor în domeniu posibilitatea de a afla care sunt stimulentele și motivațiile acțiunilor umane. După părerea lui, suntem cu toții motivați de anumite nevoi. Acestea sunt înăscute. Cercetătorul le prezintă în formă de piramidă cu cinci niveluri, împărțindu-le în cinci categorii: *nevoi fiziologice, nevoi de securitate, nevoi umane de afiliere la grup, nevoi de apreciere și stimă, nevoi de împlinire și autorealizare* [6, p.370-375].

existence of life without this important link in the circuit of nature [1, p.8-9].

If we consider the profound transformations generated by the scientific, technical and ecologic process, the expansion of the social wealth along with the one of poverty, gross labor substitution with information or knowledge and understanding, enhancing sophisticated manufacturing methods, heavily dependent on computers and information, emphasizing the crisis of global problems of mankind – these all constitute grounds for reflection and careful analysis of the actual movement of the Moldovan economy, to deploy future prospects.

The emergence of new systems of economic activity undermines the pillars of the old economic system, transforming human's lives, family environment, business, politics, morality, and the very essence of the economy, placing the economy on the brink of profound change, and specifically on a sustainable economy trend.

Our position in the framework of the old economic systems requires remembering their content, which was exposed in the previous published article [4, p.7-24]. The interest in the category of „Quality of Life” (QL) is an old one and representatives of different generations of economists and philosophers, sociologists, doctors, politicians, etc. sought to explain its essence in different point of views.

Interpreting the assumptions exposed, we conclude that the numerous needs of the individual is caused by motivation, it actually correlates with the needs and interests of the staff by realising the objectives and tasks set. Motivation, depending on the conditioning mode of employee satisfaction, the results are either positive or negative. Positive motivation is based on the amplification of personnel satisfaction from participating in the labor process as a result of the tasks assigned, the conditions under which the tasks required to accomplish are accessible for most performers. Negative motivation is based on the threat by reducing the staff satisfaction, if not achieved the targets and tasks assigned, whose level is very high and, inaccessible in these conditions for a large part of the performers.

Scientist **A.Maslow** has published many works throughout his professional life. In 1943 he published an important work, entitled „A Theory of Human Motivation”, outlining the needs theory, known as the „hierarchy of needs by Maslow”. The theory is valid today, with only a few changes, serving the understanding of human motivations, and it represents the foundation of their study, offering specialists the opportunity to learn about the incentives and motivations of human actions. In his opinion, we are all motivated by different needs. They are innate. The researcher presents them in the form of a pyramid with five levels, dividing them into five categories: *physiological needs, safety needs, human needs for*

Nevoile sunt structurate sub forma unei ierarhii și au rolul de factori motivaționali. Poziția în cadrul ierarhiei depinde de gradul de urgență și de prioritățile individuale. „Pentru omul afectat de o foame cronică, dusă la extrem, utopia poate fi definită drept un loc unde există mâncare din belșug. El pretinde că, dacă i se va garanta mâncarea pentru tot restul vieții, va fi pe deplin fericit și nu își va mai dori niciodată altceva. Orice altceva va fi considerat lipsit de importanță...” Dar ce se întâmplă cu dorințele omului nostru, când are pâine din belșug și stomacul întotdeauna îi este plin? Apare imediat o altă necesitate (mai „elevată”), care îi va domina organismul mai mult decât foamea fiziologică.

Nevoile fiziologice. Dintre acestea fac parte nevoia de aer, de hrană, de apă, de adăpost, de căldură și de sex. Sunt necesități comune tuturor oamenilor și trebuie să fie prevăzute. Dacă nu sunt satisfăcute, lipsește motivația de a trece pe un nivel superior al ierarhiei. Cele mai multe dintre acțiunile individuale se vor limita la satisfacerea acestor necesități. Într-o serie de țări sărace există numeroase exemple de oameni care se străduie să și le satisfacă. *Ansamblul lor reprezintă bunăstarea individuală.*

Nevoile de securitate. Nevoile fiziologice, odată satisfăcute, devin predominante necesităților de securitate. Acestea reflectă independența față de pericolele de ordin fizic. La nivel individual, aceste necesități se referă la dorința de a trăi într-un mediu cât mai sigur, de a avea un loc de muncă garantat, de a face economii pentru pensie etc.

Nevoile de afiliere și de afecțiune. Nevoile de acest tip se referă la dorința de a se încadra într-un grup, în familie, într-o organizație, în cadrul unor relații.

Sunt necesități focalizate asupra aspectelor sociale din mediul de lucru și din afara acestuia. Orice personalitate nu poate să existe fără aprecierea societății, fiecare se consideră parte componentă a societății umane, produsul și componenta ei importantă, membru al relațiilor sociale în cadrul anumitor grupuri.

Organizațiile asigură satisfacerea diferitor necesități comune (pauze pentru cafea etc.) planifică excursii, întâlniri sociale, pentru a corela satisfacerea acestor necesități cu mediul de muncă. Relațiile interumane iau naștere în situațiile apărute în timpul activităților, ca o consecință a acelorași necesități.

În afara organizațiilor, simțim nevoia de a lega prietenie, de a ne înscrie într-un club sau de a ne afilia la un grup social, nevoia de a iubi și de a fi iubiți. Nevoia de dragoste nu este același lucru ca nevoia de sex. Satisfacerea dorințelor sexuale intră în categoria necesităților fiziologice. Dragostea implică o relație bazată pe afecțiune.

Nevoile de apreciere. Se are în vedere nevoia de a avea o părere bună despre propria persoană. Oricine își dorește să exceleze în profesia sa. Vrea să se simtă încrezător în propriile forțe, corespunzător și capabil. Dacă, într-o anumită situație apărută la locul de muncă, nu sunt luate în seamă aceste necesități, oamenii își pierd

affiliation to the group, appreciation and esteem needs, needs of fulfilment and self-realization [6, p.370-375].

The **Needs** are structured in a hierarchy and have the role of motivational factors. The position within the hierarchy depends on the urgency and individual priorities. "For a man affected by chronic hunger, carried to the extreme, the utopia can be defined as a place where food is plentiful. He claims that if the person is guaranteed with food for the rest of his life, he will be fully happy and will never want anything else again. Anything else will be considered unimportant..." But what happens to our human desires, if we have bread in abundance and the stomach is always full? Immediately appears another need (more "elevated"), which will dominate the body more than physiological hunger.

Physiological needs. These include the need for air, food, water, shelter, heat and sex. There are common needs of all people and must be taken into account. If they are not satisfied, there is no motivation to go to a higher level of hierarchy. Most of the individual actions will be limited to meeting those needs. In some poor countries there are numerous examples of people who strive to satisfy them. *Their totality represents individual wellbeing.*

Security needs. Physiological needs, once satisfied, become predominant for security needs. They reflect independence from the physical dangers. At the individual level, these requirements relate to the desire to live in a safe environment, to have a guaranteed job, to save for retirement, etc.

Needs for affiliation and affection. This type of needs refers to the desire to fit into a group, family, an organization, in relationships etc.

These are needs focused on the social aspects of the workplace and beyond it. Any person cannot exist without society's appreciation; everyone is considered part of human society, an important component of the product, a member of the social relations within certain groups.

Organizations provide different manifestation of joint activities: coffee breaks, plan trips, social gatherings etc., for meeting such needs to relate to the work environment. Human relations arise in situations occurred in as a consequence of the same needs.

Outside of organizations, we feel the need to tie friendship or join a club, or a social group, the need to love and be loved. The need for love is not the same thing with the need for sex. Satisfying sexual desires falls under physiological needs. Love implies a relationship based on affection.

Needs of esteem. It's about the need to have a good opinion of own persona. Anyone wants to excel in his profession. He wants to feel confident in his own forces, appropriate and capable. If, in a particular situation occurred in the workplace, it does not meet these requirements; people lose confidence in them and gain a sense of inferiority. If you regularly tell your

încrederea în ei înșiși fiind dominați de sentimentul inferiorității. Dacă le spuneți mereu angajaților că nu sunt buni de nimic, într-adevăr, ajung să nu mai fie de niciun folos, pentru că își pierd încrederea în propriile forțe și respectul pentru propria persoană.

Dorința de a fi prețuit și respectat constituie un aspect al necesității de apreciere.

Nevoile de autorealizare. Această categorie de nevoi reflectă dorința de a ne atinge potențialul maxim uman. E un impuls complex care se manifestă în forme ce diferă de la om la om. E important să înțelegem că aceste tendințe îi caracterizează pe toți indivizii, dar reușesc să se realizeze doar anumite persoane. Nevoile de realizare personală se suplinesc la oamenii care se sacrifică unei anumite activități, precum personalități notorii ca Leonardo Da Vinci, Abraham Lincoln, Mahatra Ghandi, Albert Einstein. Aceștia sunt definiți de următoarele caracteristici: au o percepere clară a realității; se concentrează total asupra problemelor și văd în fiecare dintre ele o provocare ce impune descoperirea unei soluții; sunt unici și prețuiesc independența; simt că scopurile adoptate nu justifică întotdeauna mijloacele folosite; dau dovadă de compasiune și omenie; preferă relațiile personale intime; au un mod de gândire original și creativ.

În baza celor expuse, ne conducem de ipoteza că însăși Calitatea Vieții individului depinde de faptul în ce măsură acesta își realizează nevoile individuale. Nevoile individuale caracterizează necesitățile angajaților, care mai apoi trezesc la fiecare individ și anumite interese, care sunt cunoscute drept necesități bine determinate, prioritar selectate spre realizare. Dacă nevoile sunt tratate ca necesități sacrale, apoi interesele pot fi tratate ca niște cauze din care individul depune eforturi în viața sa, iar valorile vitale ale individului pot fi recunoscute drept motive ale acțiunilor depuse.

Partea majoritară a savanților din lume (reprezentanți ai școlilor americane și europene – **Hansen Bruno, Kornai János, Bălașa A., Mărginean I., Ranis G., Stewart F., Ramirez A., Schalock R. L.**) recunosc că nivelul de trai poate fi tratat drept grad de realizare a necesităților umane, care, în final, depinde de capacitatea de cumpărare a populației [5; 8; 7; 9; 10].

Astfel tratată, CV exprimă nu numai gradul de satisfacere a nevoilor, ci și a intereselor, precum și a realizării valorilor în toate sferile: materială, socială și spirituală ale activităților umane.

Utilizarea largă a acestei categorii a fost motivată de recunoașterea faptului că progresul social este legat mai mult de fenomenele sociale complexe, de nivelul de organizare și diferențiere a societății umane, precum și de mecanismele de reglare a acestora la nivel individual, și mai puțin depinde de Creșterea Economică [8, p.3-44].

Actualele cercetări științifice din țările Uniunii Europene în această direcție se efectuează sub aspectele obiectiv și subiectiv: studierea condițiilor obiective de dezvoltare a societății umane și a factorilor subiectivi, exprimați prin gradul de satisfacție a vieții indivizilor. Îndeosebi, CV din țările Europei de Vest, continuă să

employees that they are worthless, they are no longer any good, because – they lose their self-confidence and self-esteem.

The desire to be valued and respected is an aspect of esteem need.

Needs for self – actualization. This category of needs reflects the desire to achieve maximum human potential. It's a complex impulse that manifests itself in forms that differ from one person to another. It's important to perceive that these trends characterize all individuals, but to fulfil them only some people can. The need for personal actualization and self-fulfilment is to compensate people who sacrifice to certain assets, such as notorious figures as Leonardo Da Vinci, Abraham Lincoln, Mahatra Ghandi, Albert Einstein and others. They are defined by the following characteristics: having a clear perception of reality; focusing on the problems and seeing in each of them a challenge that requires finding a solution; being unique and cherishing their independence; feeling that the goals adopted not always justify the means used; demonstrating compassion and humanity; preferring intimate personal relationships; having an original and creative thinking.

Based on the above, we are guided by the assumption that Quality of Life depends on the individual how far he realizes individual needs. Human needs characterize employees' needs, which then wake up to each individual particular interests, which are known as well-defined needs, primarily selected for implementation. If needs are treated as sacral necessities, and interests can be treated as causes of which an individual puts efforts/actions in life and vital values of the individual can be recognized as reasons for actions filed.

The majority of scientists in worldwide (represented by American and European schools, **Bruno Hansen, János Kornai, A.Balasa, I.Mărginean, G.Ranis, Stewart F., Ramirez A., Schalock R.L.**) recognize that the standard of living can be treated as the progress of the human needs, which ultimately depends on the purchasing power of the population [5; 8; 7; 9; 10].

Thus treated, QL expresses not only the degree of satisfaction of needs, but also interests and values in all spheres: physical, social and spiritual aspects of human activities.

The wide usage of this category was motivated by the recognition that social progress is connected to more complex social phenomena, the level of organization and differentiation of human society and the mechanisms regulating their individual and less dependent on economic growth [8, p.3-44].

Current scientific research in the European Union in this direction are performed under objective and subjective aspects: the study of objective conditions for the development of human society and subjective factors expressed by life satisfaction of

rămână în domeniu actual de cercetare prin studierea modelului de percepere a acesteia, deoarece legăturile complexe dintre factorii obiectivi și subiectivi de dezvoltare a societății umane nu dovedesc existența legăturilor directe dintre oamenii cu condiții bune de viață și gradul lor de satisfacție, comparativ cu persoanele cu condiții de viață mai vulnerabile. Acest model confirmă că o evaluare relevantă a CV o putem obține și prin studierea opiniilor subiective ale populației (figura 1).

individuals. QL in Western Europe remains a current research direction by studying its perceiving model, because the links between objective and subjective factors of development of human society does not prove direct links, which at first sight must exist between people with better living conditions and their level of satisfaction compared to those with most vulnerable living conditions. This model confirms that a relevant QL evaluation and study can get subjective opinions of the population (figure 1).

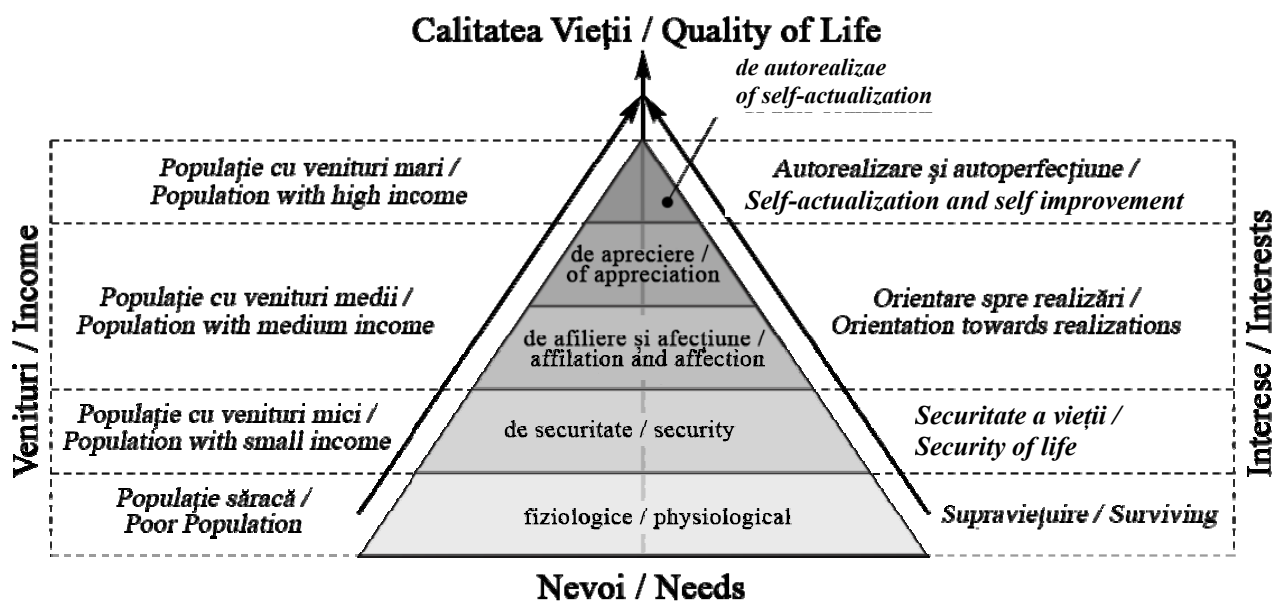

Figura 1. Modelul interdependențelor nivelului de trai, satisfacției nevoilor umane și CV /
 Figure 1. The interdependence model of living standards, satisfaction of human needs and QL
 Sursa: elaborat de autor în baza noului concept al CV /
 Source: elaborated by the author under the new concept of QL

În funcție de această ipoteză, menționăm nu numai caracterul economic al CV ca o categorie științifică. Noi pornim de la ipoteza că CV și nivelul de trai sunt categorii care se completează una pe alta. Precum nivelul de trai influențează CV, așa și CV influențează nivelul de trai, deoarece acesta din urmă caracterizează starea de spirit a populației, care se reflectă, respectiv, prin comportamentul ei în diferite domenii. Încă 30 de ani în urmă, membrul corespondent al Academiei de Științe din Rusia, **N.Rimașevscaia**, menționa că „Nivelul de trai, modul de viață și Calitatea Vieții sunt caracteristici ale mecanismului social, care se află pe diferite suprafețe, ce parțial se intersectează, dar niciodată nu se contrazic. Totodată, trebuie menționat că aceste caracteristici nu pot fi recunoscute ca destul de relevante în evaluarea diferitelor laturi ale Calității Vieții” [11, p.18].

În opinia noastră, pentru evaluarea integrală a CV, ar fi bine să se țină cont de indicatorii economici menționați și de caracteristicile demografice ale populației respective. Suntem de acord cu opinia savantului demograf rus **A.Vișnevschi**, care consideră necesar de a completa indicatorii sus-menționați cu

Based on this hypothesis, we mention not only the economic character of QL as a scientific category. We start from the assumption that QL and standard of living are categories that complement each other. As the standard of living affects QL, so as QL affects the standard of living, because it characterizes the mood of the population, which is reflected, respectively, by its behaviour in different areas. 30 years ago, the current corresponding member of the Academy of Sciences of Russia, **N.Rimașevscaia** stated that "The standard of living, way of living and quality of life are characteristics of the social office, which are on different surfaces, which partially intersect, but never contradict. At the same time, it should be noted that these features cannot be recognized at all as quite relevant in assessing the different sides of the Quality of Life" [11, p.18].

In our opinion, for the full assessment of QL it would be better to count the economic indicators listed and demographic characteristics of population. We agree with the Russian scholar and demographer **A.Vișnevschii** considers necessary to complement

elemente ce caracterizează potențialul uman și demografic, nivelul de venituri și cel de studii al populației, scopurile și valorile lui dominante [12, p.169].

Considerăm că dezvoltarea societății umane sub aspectul social-economic este un proces foarte complex, multidimensional și continuu, orientat spre creșterea eficienței factorului uman în societate, exprimată prin sporirea nivelului de trai și a CV populației, schimbarea nivelului de trai și a CV față de perioadele precedente, evaluarea situației actuale a anumitor pături sociale în raport cu nivelul de trai și CV altor pături sociale. Astfel, *considerăm că modelul societății umane în varianta sistemică oglindește interdependențele nivelului de trai, satisfacției nevoilor populației Terrei și CV, indiferent de țara de origine* (figura 1).

Laturile triunghiului exprimă caracteristicile care leagă vârful triunghiului cu baza. Latura stângă a triunghiului caracterizează nivelul de trai în funcție de venituri. Latura dreaptă indică legăturile dintre valorile umane (modul de viață) și comportamentul dominant al individului. Baza triunghiului – elementele principale motivaționale ale activității socioeconomice a populației. Liniile punctate reprezintă nivelele CV pentru diferite categorii de populație. Latura stângă a figurii caracterizează interdependențele nivelului de trai al populației și valorile dominante realizate, inclusiv motivele comportamentelor economice. Gradul de satisfacere a nevoilor și valorile realizate ale individului în societate le exprimă CV acestuia.

În triunghiul prezentat în figura 1 sunt demonstrate interconexiunile dintre categoriile:

Oamenii, care trăiesc în sărăcie sau într-un mediu periculos nu își fac griji în privința autorealizării, nu prea sunt preocupați de această necesitate, se concentrează mai mult asupra necesităților fiziologice și, ce-i mult mai important pentru ei, asupra celor de securitate.

Astfel, analizând piramida nevoilor lui A.Maslow și conceptul care percepe CV ca pe o categorie socioeconomică, conchidem că nevoile prioritare ale păturilor sărace, în majoritatea cazurilor, sunt orientate spre existență sau supraviețuire; ale păturilor cu veniturile mici – spre realizarea nevoilor de securitate; ale păturilor cu veniturile medii – spre realizări spirituale; ale păturilor cu venituri mari – spre autorealizare totală sau autoperfecțiune [5, p.7-24]. Deoarece *Legea satisfacerii nevoilor umane* prevede dezvoltarea continuă a acestora, oricum, niciodată nu se întâmplă ca toate nevoile unei persoane să fie satisfăcute pe deplin. După părerea lui A.Maslow, toate aceste necesități sunt dispuse într-o ierarhie a „preponderanței”, care rezidă în urgența impulsului.

Versiunea originală propusă de noi este orientată spre explicarea legăturilor dintre nivelul de trai, gradul de realizare a nevoilor umane și CV. Conceptul propus

macroeconomic indicators with elements that characterize human potential and demographic or income level and education of the population, goals and its dominant values [12, p. 169].

We believe that the development of human society in the socio-economic aspect is a very composed process, multidimensional and continuous, oriented to raise the efficiency factor in society, expressed by raising living standards and population's QL, changing the living standards and the QL from previous periods of QL. Thus, *we consider that the human society model in systemic variant reflects the interdependencies between the standard of living, satisfaction of Earth's population needs and QL, regardless of country of origin*, figure 1.

The triangle's sides represent the characteristics that link the triangle's top with its base. The left side of the triangle characterizes the standard of living based on income. The right side shows the connections between human values (way of life) and dominant behaviour of the individual. The base of the triangle interprets the key elements of socio-economic activity of the population. Dotted lines represent the QL levels for different population groups. The left side of the figure characterizes interdependencies of living standards of the population with dominant values achieved, including behavioural economic reasons. The realization of the individual's needs and realized values in society expresses its QL.

The triangle presented in figure 1 proves the interconnections between the categories

People living in poverty or in a dangerous environment do not worry about self-fulfilment, they are not really concerned with this necessity. They focus more on the physiological needs and, more importantly, on the security ones.

Thus, using A.Maslow's pyramid of needs and the concept that perceives QL as a socio-economic category, we conclude that the priority needs of the poor in most cases, are targeted at subsistence or survival; the strata with low incomes – to achieve security needs, the average income strata – towards the spiritual and the strata of high income – for total self-realization or auto-perfection [5, p.7-24]. Since the *Law of satisfaction of human needs* perceive their continuous deployment, anyway, it is not happening sometimes that a person has all his needs fulfilled. According to A.Maslow, all these needs are arranged in a hierarchy of "preponderance" that resides in impulse of urgency.

The original version proposed by us is oriented towards explaining the links between living conditions, the degree of realization of human needs and QL. The proposed concept coincides with the

coincide cu opinia savantului român **Ov.Nicolescu**, care descrie evoluția nevoilor umane și situația momentului, din care reiese că cea mai înaltă și durabilă formă de satisfacție a persoanei este momentul de realizare a nevoilor de autorealizare. Anume aici și atunci se ajunge la cel mai înalt grad al satisfacției de viață și se provoacă cea mai profundă și îndelungată formă de autorealizare individuală (figura 2).

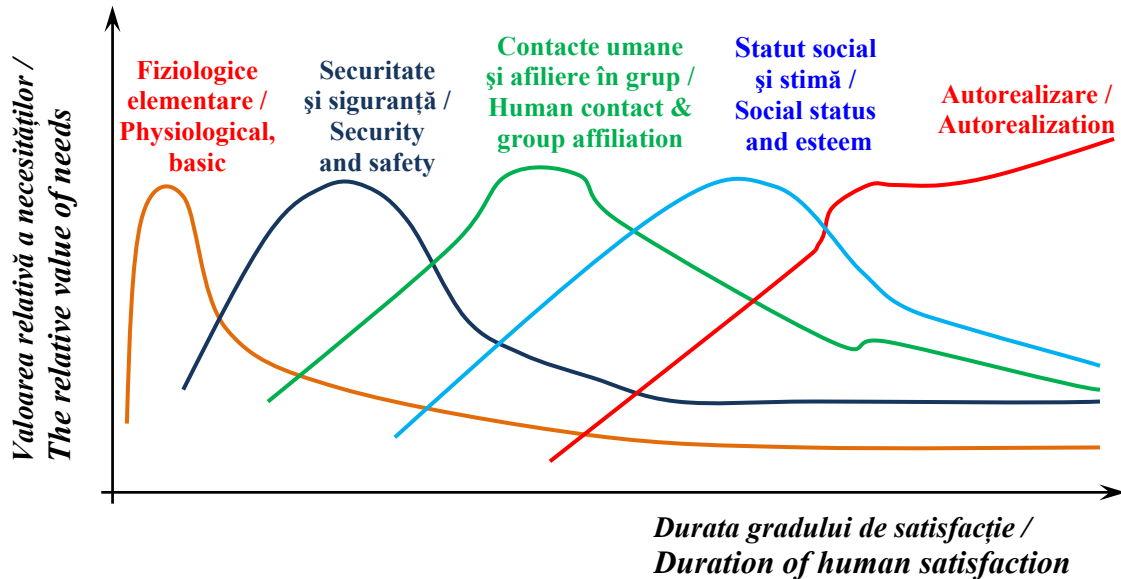

Figura 2. Durata satisfacției de viață în funcție de realizarea nevoilor umane / Figure 2. Duration of life satisfaction by achieving human needs

Sursa: Nicolescu Ov. Management. București: Didactică și Pedagogică, 1992, p.17. / Source: Nicolescu Ov. Management. Bucharest: Didactic and Pedagogic, 1992, p.17.

Dezvoltarea umană este în legătură strânsă cu drepturile omului, pentru că au un numitor comun – libertatea economică. Dezvoltarea umană, pe de o parte, prin faptul că extinde capacitățile și oportunitățile umane, sporește libertatea alegerii. Pe de altă parte, drepturile omului protejează această libertate de a alege. Așadar, dezvoltarea umană și drepturile omului se consolidează reciproc (tabelul 1).

Astfel, fostele colonii subdezvoltate ajung să depășească fostele metropole, iar ritmul de creștere a veniturilor este, în prezent, mult mai rapid decât în trecut. În timp ce Statele Unite și Marea Britanie au avut nevoie de jumătate de secol (XIX) pentru a trece de la un venit de 2000 dolari la unul de 4000 lunar per locuitor, țările din zone diferite precum Bulgaria, Iordania, Portugalia, Puerto Rico sau Taiwan au obținut același rezultat în mai puțin de două decenii, spre sfârșitul secolului al XX-lea. Dacă libertatea economică s-ar extinde, posibil că în secolul XXI, prin ridicarea nivelului de trai, s-ar reduce și disparitățile dintre țări.

Indivizii care trăiesc în cele mai libere economii se bucură de un venit mediu anual de circa 24 mii de dolari, în timp ce acei care trăiesc în țările plasate la sfârșitul

Human development is closely linked to human rights, because they have a common denominator - economic freedom. Human development, on the one hand, by enlarging human capabilities and opportunities, increases the freedom of choice. On the other hand, human rights protect the freedom of choice. Human development and human rights are mutually reinforcing, (table 1).

Thus, the underdeveloped former colonies come to exceed the former metropolis, and the rhythm of revenue growth is now much faster than before. While the United States and great Britain took half a century (XIX) to switch from an income of \$ 2,000 to one of 4,000 monthly per capita, countries from different areas as Bulgaria, Jordan, Portugal, Puerto Rico or Taiwan obtained the same results in less than two decades in the late twentieth century. If economic freedom would be extended, perhaps, in the XXI century, by raising living standards would reduce disparities between countries.

Individuals who live in the freest economies enjoy an average annual income of about 24 thousand dollars, while those living in countries placed at the end of the ranking, obtained an average annual income

clasamentului obțin un venit mediu anual sub *trei mii de dolari*. În ceea ce privește veniturile celor 10% din cei mai săraci cetățeni, în țările plasate în grupa celei mai mari libertăți economice, acestea constituie circa *nouă mii și cinci sute de dolari* anual. În grupul țărilor cu cea mai mică Libertate Economică, veniturile medii anuale ale celei mai sărace categorii de populație sunt de *728 dolari anual* (Coreea de Nord, Cuba, Libia) [www.eurofound.org].

under *three thousand dollars*. Regarding the 10% of income of the poorest citizens in countries located in the largest economic liberties group, they are about *nine thousand five hundred dollars annually*. The group of countries with the lowest economic freedom, average annual income of the poorest sections of the population are of *728 dollars annually*. It is the citizens of countries like North Korea, Cuba, Libya [www.eurofound.org].

Tabelul 1 / Table 1

Dependențe directe dintre Indicele Libertății Economice și ritmul de creștere economică în unele țări ale lumii, 1990-2010 / Direct dependence of the index of economic freedom and the rhythm of Economic growth in some countries of the world, 1990-2010

Țara / Country	Indicatori / Indexes	Anii / Years						
		1990	1995	2000	2007	2008	2009	2010
Bulgaria / Bulgaria	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	+9	3	5	6,2	6,2	-5,5	0,2
	ILE, puncte / EIF, points	4,30	4,61	5,06	6,74	7,18	7,21	6,47
Chile / Chile	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	4	11	4	4,7	3,7	+1,7	5,2
	ILE, puncte / EIF, points	6,59	7,47	7,28	8,14	7,99	7,77	7,83
China / China	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	4	11	8	13	9,6	9,2	10,6
	ILE, puncte / EIF, points	4,80	5,20	5,73	6,54	6,44	6,43	5,12
Franța / France	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	3	2	4	2,2	-0,1	-2,7	1,5
	ILE, puncte / EIF, points	6,74	6,78	7,04	7,43	7,20	7,16	6,32
Germania / Germany	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	5	2	3	2,5	1,1	-5,1	3,7
	ILE, puncte / EIF, points	7,19	7,48	7,49	7,50	7,47	7,45	7,10
India / India	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	6	8	4	9,1	4,9	9,1	8,8
	ILE, puncte / EIF, points	4,90	5,60	6,31	6,45	6,48	6,40	5,46
Marea Britanie / Great Britain	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	1	3	4	3	-1,0	-4,9	1,4
	ILE, puncte / EIF, points	7,30	8,07	8,35	7,89	7,78	7,71	7,41
Peru / Peru	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	-5	9	3	8,9	9,8	0,8	8,8
	ILE, puncte / EIF, points	4,01	6,30	7,06	7,26	7,36	7,21	6,87
România / Romania	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	+6	7	2	6	7,3	-8,5	0,9
	ILE, puncte / EIF, points	4,80	3,81	4,95	6,79	6,58	7,08	6,44
Moldova / Moldova	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	-	1,9	7,1	3,0	7,8	-6,0	6,9
	ILE, puncte / EIF, points	-	-	6,54	6,45	6,51	6,29	5,44
Rusia / Russia	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	+3	+4	10	8,1	5,2	-7,8	4,0
	ILE, puncte / EIF, points	+	4,01	4,93	6,50	6,57	6,55	5,05
Singapore / Singapore	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	9	8	10	7,8	1,5	-0,8	14,5
	ILE, puncte / EIF, points	8,11	8,78	8,51	8,66	8,75	8,68	8,75
SUA / USA	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	2	3	4	2	0,0	-3,5	3,0
	ILE, puncte / EIF, points	7,85	8,30	8,55	8,06	7,93	7,60	7,63
Ungaria / Hungary	Creșterea PIB, % / GDP growth, %	+3	1	5	1,2	0,9	-6,8	1,3
	ILE, puncte / EIF, points	5,06	6,34	6,74	7,33	7,39	7,52	6,71

Sursa: elaborat de autor în baza World Bank Report -2011 /

Source: made by author based on World Bank Report-2011

Desigur, în opinia noastră, acest lucru nu înseamnă neapărat că în toate țările mai libere din punct de vedere economic se trăiește mai bine, ci doar că perspectivele lor de dezvoltare sunt mai bune. Cu alte cuvinte, liberalizarea economiei nu conduce la o creștere instantanee a nivelului de trai, fiindcă efectele sale se manifestă în timp. Dar cu cât

Of course, in our opinion, this does not necessarily mean that all economically free countries live better, because their development prospects are better. In other words, economic liberalization does not lead to an instantaneous increase in living standards, because its effects are manifested over time. But as this process starts

acest proces începe mai târziu, cu atât recuperarea decalajelor economico-sociale durează mai mult.

Dacă nivelul de trai caracterizează toate condițiile sociale, economice, politice, ecologice etc., ce se oferă individului pentru dezvoltare și existență într-un stat sau altul, CV include, pe lângă acestea, și capacitățile subiective ale persoanei în atingerea performanțelor respective și gradul de satisfacție a acestora.

Rezumând aspectele studiate, formulăm concluziile ce urmează:

1. Autorul argumentează noul concept al CV, care recunoaște CV ca factor al dezvoltării umane. Potrivit acestui concept, CV reprezintă o categorie socioeconomică, care oglindește gradul de satisfacție a individului de viață în funcție de realizarea nevoilor umane, exprimate prin exercitarea rolului său social, prin relațiile de producție, interpersonale și de familie, precum și satisfacția prin nivelul bunăstării, acordat de societatea umană pentru dezvoltarea sa.

2. Un rol important în satisfacerea nevoilor umane revine libertății economice, care creează condițiile macroeconomice necesare creșterii economice și bunăstării umane, iar CV și nivelul de trai sunt categorii ce se completează reciproc. Precum nivelul de trai influențează CV, așa și CV influențează nivelul de trai, iar acesta din urmă caracterizează starea de spirit a populației, care se manifestă, respectiv, prin comportamentul și performanțele ei în diferite domenii.

3. Dependentele dintre Libertatea Economică, ritmul de creștere economică și bunăstarea populației sau nivelul de trai sunt direct proporționale între ele, ceea ce se reflectă pozitiv asupra CV dintr-o țară sau alta. Cu cât nivelul de trai al populației este mai înalt, cu atât aceasta are posibilitatea să-și satisfacă mai amplu nevoile umane și să tindă spre autorealizare.

later, the socio-economic catching takes longer.

If the standard of living characterises all social conditions, economic, political, environmental, provided for the development and existence of the individual in a State or another, QL includes, in addition, also the individual and subjective capacities to achieve performance and satisfaction with them.

Summarizing the aspects studied, we conclude that:

1. The author argues the new concept of QL, which recognizes QL as a factor in human development. This concept helps us to perceive QL as socio-economic category, which reflects the individual's satisfaction with life according to the realization of human needs expressed in his social role, the production relations, interpersonal and family relations, and satisfaction with the welfare of human society for its development.

2. An important role in meeting human needs is given to economic freedom which creates the conditions for macroeconomic growth and human welfare, but the QL and standard of living are categories that complement each other. As the standard of living affects OL, so as the QL affects the standard of living, because the last one characterizes the mood of the population, which is reflected, respectively, by its behaviour and performance in different fields.

3. Dependencies between Economic Freedom, Economic growth and welfare or standard of living are directly proportional, which is positively reflected on the QL in one country or another. As the level of life of the population is higher, it has the opportunity to satisfy much easier the human needs and tends to auto-realization.

Referințe bibliografice/ Bibliographic references

1. APOSTOL, P. *Calitatea vieții și explorarea viitorului*. București: Politică, 1975, p.8-9.
2. BLANOVSCI, A. *Doctrine economice*. Ch.: AAP, 2004, p.46-47; p.168-169; p.53; 140-142.
3. FRIEDMAN, M.; FRIEDMAN Rose D. *Capitalism and Freedom*. Chicago, 1982, p.170.
4. GOROBIEVSCHI, S. *Evoluția conceptului și metodelor de evaluare a Calității Vieții*. Revista „Economică”: ASEM, nr.1(183), 2013, p.7-24.
5. HANSEN, BRUNO. *Quality of Life and Management of Living Resources*. Fifth Framework. București: Economică, 2002. 340 p.
6. MASLOW, A. *A Theory of Numan Motivation*, New-Iork: Psychological Review, 1943, vol.50, p.370-375; p.377-396.
7. MĂRGINEAN, I.; BĂLAȘA, A.(coord.). *Calitatea vieții în România*. București: Expert, 2005.393 p.
8. KORNAL, János. *Inovație și dinamism: despre interacțiunea dintre sistemele economice și progresul tehnic*. Revista „OEconomică”, nr.2/2010, București, 2010, p.3-44.
9. RANIS, G.; STEWART, F.; RAMIREZ, A. *Economic growth and human development*. Yale Economic Growth Center Discussion Paper, No.787, 1997.
10. SCHALOCK, R.L. *Reconsidering the conceptualization and measurement of quality of life*. In: R.Schalock (Ed.) *Quality of life. Volume I: Conceptualization and measurement*. Washington, DC: American Association on Mental Retardation. 1996, p.123-139.
11. РИМАШЕВСКАЯ, Н.М. *Качество человеческого потенциала в условиях инновационной экономики*. Материалы Международной конференции «Качество человеческого потенциала», 22-23 октября 2009, г. Москва: ИСЭПН РАН, с.18-24.
12. ВИШНЕВСКИЙ, А.Г. *Человеческий потенциал: опыт комплексного подхода*. Москва: Эд/УРСС, 1999, с.169.